

BCU Cluj / Central University Library Cluj
(IX.)

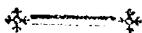
A Tsászári és Királyi Felség' Kegyelmével
Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 30. Januáriusban. 1795.

B é t s.

Károly fő Hertzeg a' közelebb múlt Hétfűn, a' Ré-
nus' mellől Bétsbe szerentsésen meg-érkezett.

Feldmarschallajtnánt Báró Ottó, nyugodalomra
lépett.

Mínthogy a' nagy hó és hószas hideg miatt, a'
vizeket rend-kivűl való jég borította-el, erre való
nézve itt a' Kortszárosoknak tudokra adattatott,
hogy bor dőlgből most viseljenek bővséggel gond-
tanagokra, mivel majd a' jég-menéskor, a' hidak el-sz-
kadozván, és a' vizeken való által járás tsak hidások
által esvén, a' szükségesebb eledeleknek nemei, a'
boros hordóknak által-szállításokat akkor nem fogják
meg-eng edni.

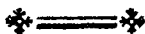

Alig lehet ezen télnek kegyetlenségeit le-írni. A' *Piemonti* határ széleken is sok Frantzia poszto-
kat, rélz szerént meg-vett a' hideg, rélz szerént a'
hó-oda temetett. — Az igen havas télnek egyik osto-
ra a' hegyes vidékeken a' szokott lenni, hogy né-
melly meredek hegyeknek tetejiről a' hó, a' maga
nehézsége által, meg-indulván, le felé mind addig
forog, hogy útyában mind több-több havat, követ,
és fát szedvén magához, ifzonyatos nagyságra neve-
kedik, úgy hogy végtire, sem az élőfák sem a' hegy-
tőviben lévő házak előtte meg nem állhatnak, hanem
öfzve rontatnak. — Szomorú példáját szemlélték kö-
zelebről egy ilyen történetnek, *Kárinthianak* határ-
szélin *Lakau* nevű falunak lakosai, a' hol Jan. 25-di-
kén a' hó esni kezdvén, más napra annyi esett, hogy
némelly othon nem lévő emberek haza sem mehette-
nek, és a' *Lakauban* lévő templomba járó szomszéd
vidéki emberek is a' templomtól el-szorittattak. Jan.
26-dikán reggeli 7 órakor a' feljebb le-írt hó golyobi-
sok a' hegyekről le felé hömpöjögni el-kezdttének,
és leg előbb is egy kő házban tetteuk kárt. A' ház'
lakosai az után már bátorságba gondolták lenni ma-
gokat, és a' többek templomba menvén, 4-gyen min-
den félelem nélkül othon maradtanak. Azonban 10
órákor egy más hó golyobis úgy tsapja odalba a' há-
zat, hogy az fenekestől együtt meg-indulván, az em-
litett 4 embereket egy szempillantásban el-temetve
hagyta maga után. Erre lárma esvén, ki-fzaladauk
az emberek, ásni kezdik az omlást, és az el-temet-
tetve lévő 4 személjeket, életben, hanem érzékeny-
ségeiktől meg-fofztatva, és meg-merevedve, von-
ták-ki alolla. Ezek, a' fel-élelesztés végett, előbb
egy szomszéd házba, hanem a' hó golyobisok előtt
ez is bátorságos nem lévén, innen a' *Servitak'* Álas-
tromába vitettek, és egészzen fel-üledtek; míg az
alatt egy hó golyobis azt a' házat is, a' mellyből
az emberek csak éppen akkor jöttek volt ki, oda
lepvén, ajtait és ablakait fel-nyitotta, fedelit bé
rontotta, és az egész házat meg-töltötte. Egy má-
sodik hó golyobis a' vendég fogadóval tett éppen
így; egy harmadik pedig a' falun kívül lévő völgy-

re karikáztán-le, itt egy széna-szint el-ragadott magával, és 4 embereket, a' kik éppen a' szín-felé a' hóban utat ásták, oda lepett. Szerentséjekre 6-ton vóltanak, és kettejeket a' hó nem boritván-el, ezek a' más 4-gyeket is olyan hirtelen ki-ásták, hogy tsak egyik vesztette vólt el az érzékenységit, de ez is tsak hamar magához jött. Vagy két parasztnak, a' kik a' szomszéd hegy-oldalba laktak, gabonás tsüreiket, hasonló módon ragatta-el egy hó golyobis, és az után ugyan ez egy fa házat helyéből ki-taszitván, egy fenyves erdőnek nagy rélzit gyökerestől magával el-ragadván, s-egy kő házat is őfzve rontván, végre a' völgyben egy házi gazdát, feleségivel és 5 gyermekivel együtt, a' házába bé-temette. Nagy szerentsétlenségre tsak 5 olyan emberek vóltanak a' szomszédgyában, a' kik segítségül meg-jelenhettének. A' gazdaszfzony betegen az ágyon feküve, minden sérelem nélkül vonatott-ki a' hó alóll. Egy böltsöben fekvő gyermeknek hasonló-képpen semmi baja nem vólt, pedig a' böltsö egészfen őfzve romlott. Még egy más gyereknek sem lett semmi sérelme. A' harmadik éppen szembe találkoztán a' hó golyobisfal a' völgyön, ez olyan ütést kapott, hogy a' belső részinek egy darabja ki-nyulánkozott. A' negyediknek kiáltása a' hó alóll ki-hallatván, ki-ásatott; de a' fején nagy seb, a' füle meg-hasadva, és egyéb tagjaiban is erősen meg-sebefsittetve vólt. Az attyoknak és házaikból el-fzaladott lakosoknak, a' Papok' Klastroma adott menedék helyet, és az ő jó-szivüségék élelmet. Két éjtzaka 17 házak maradtak üreessen, és az alatt, férjfiak, aszfzonyok gyermekek, s-két gyermek-ágyasok vóltanak együtt a' Klastromban. Az egyik gyermek-ágyas aszfzony éppen az nap füzlven, a' férje a' kaputtyára téve huzta-bé a' Klastromba. A' havazás 60 órákig tartott meg-fzünés nélkül.

Hadi Történetek.

A' *Hollandiai* levelek még ma is félelemmel és reménséggel elegyesek; de sokkal rofzszabbak még

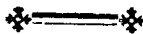

is, mint jók. Hogy a' Frantziákat *Hollandiából* ki lehetne szorítani, úgy látzik, hogy ez most egy ideig, praxisba vehetetlen dolog. — Egyesült seregeink már most Januáriusnak 17-dikétől fogva, az *Issel* vizinek jobb partya felől fekszenek, melyre nézve, hogy *Hollandiát* és *Utrechtet* fedezhesék, lehetetlennek láttuk lenni. Hogy pedig csak magok a' *Gorcumnál* fekvő *Hollandusok*, a' Frantzia seregek' úttját el-álhassák, nem lehet vélni. Ez szerént minden jelek azt mutatták, hogy az ellenséget ez a' kemény tél arra segítette, a' mire különben mind eddig hibába spéculáltak, t. i. *Hollandiának* és *Utrechtnek* el-bozítására.

Miként roszszültanak legyen el a' *Hollandiai* környülállások ennyire, így írnak rolla az onnan jött levelek dirib-darabban :

Hága Jan. 9-dikén. — „Az *Utrechtben* Jan. 7-dikén tartott közöséges hadi tanátsnak végzése szerént, 8-dikban minden ellenséges posztok meg-támodtattak, és noha az *Ánglusok* némelly helyeken sok kárt vallottanak, s-a' többek között *Büren* mellett 2 Oberstereiket is el-vesztették; a' tsatának főbb ki-menetele csak ugyan, annyira a' mennyire meg-lehetősen a' miénknek volt kedvező. Az *Ánglus* tábortól 1400 emberek *Gorcum* mellé *Arkenbe* rendeltettek, az *Orániai* *Fridrich* Hertzeg pedig *Schothofenből* vissza ment *Gorcumba*, a' honnan az előtt vagy két napokkal a' *Hollandusokat* el-vitte volt.,

Hága Jan. 11-dikén. — „A' határ-szélekről jövő hír-adások egymásnak ellent mondanak. A' bizonyos, hogy az első félelen már valamit tsendesedett, és a' Frantziák ezen utóbbi napokban nem tettek elő felé igen nagy lépéseket; de más felől az is bizonyos, hogy nem nyomattathattak a' *Waal* vizin egészfszen vissza, a' mint előbb mondattatott. — *Rheenen* mellett 9-dikben kemény tsata volt; a' Frantziák a' *Leck* vizin keresztül jöven, a' *Greppé*

sántzokat el akarták foglalni; hanem, noha nagy erővel vóltanak, még is két versben vízfza verettettek: de, az Egyesült seregek is sok kárt vallottanak. 2. a. t. „

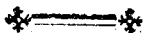
Hága Jan. 12-dikén. — „*Werkendam*, nem mészíze *Gorcumtól*, a' honnan a' Frantziák ki-nyomattattak vala, és a' melly felett sok vér ontatottki, másodikszor is az ellenség' kezire juta. A' *Waal* és *Leck* között fekvő vidékekről is szomorú hireink jönnek, mivel-hogy, ha szinte a' 9-diki tsata valósággal nekünk kedvezett is, az *Anglus* tábor mindazonáltal, hátráláshoz készül, és a' maga' fő hadi szállását a' *Hollandiai* földekről ki fogja minden órán vinni. Az *Anglus* ispotály, a' melly eddig *Legdában* vólt, *Harderowykum* és *Geldria* felé indul. A' belső óltalmazó készülétek azonban még tétettetnek, a' hova tartozik p. o. a' népnek fel-kelese, a' mellyre már közönségesen meg is hivattattak a' lakosok, és e' végre minden városokba biztosok rendeltettek. Reméllik, hogy ezen közönséges fel-keles által, 60 ezer fegyveresekkel fog a' Szövetséges *Belga* tartományokat óltalmazó erő szaporodni. „

Wésel Jan. 15-dikén. — „Az Egyesült seregek ugyan minden napokon ujj próbáit adgyák a' magok' vitézségeknek, de tsak ugyan mind jobban-jobban nevedik a' félelem az iránt, hogy a' miéink, az elő felé nyomuló ellenség' nagy erejinek, végezetre egészfen háttat kéntelenítettnek adni. Az *Anglusok*, *Büren* mellett, még 10-dikben is kemény próbát tettek ugyan a' Frantziák ellen, és *Thielt* vízfza igyekeztek töllök venni: hanem az ellenség a' maga posztyán meg-álván, az *Anglusok* feles vefzével kéntelenítetttenek magokat vízfza vonni. A' következése ezen sferentsétlen próbának az vólt, hogy az Egyesült seregek *Arnheimon* aloll mindenütt a' *Leck* megé takaródtanak. Az *Arnheimon* fejül *Pendern* körül fekvő Tsáfszári sereg is, itt tovább meg nem állhatván, 11-dikre viradólog a' *Rénus'* megé vette által magát; a' hol az nap jó reggel ujjra meg-

támogatott a' Frantziáktól: hanem őket annyival keményebben viszsa verte, a' milyen bizonyosan az ő el-jöveleik felől meg volt győzöttetve. Így állapotának meg ekkor a' seregek, egy felől a' *Rénus'* töltései mellett t. i. a' miéink, szembe pedig velek, ugyan ezen töltések mellett, a' Frantziák; a' kik igen nagy számmal hányták hozzánk által a' Bombikat és Gránátokat, s-az ágyuzás mind két részről rettenetes volt. Még 9-dikben és 10-dikben csak 4 és 5 ezer fejből álló csoportokba ütöttek a' Frantziák, a' *Waal* vizinek a' *Rénusból* való ki-ágazása tályékán, imit amott a' mi sántzainkra: hanem 11-dikben már az egész ellenséges hadi rend ki-rukkolván, a' parasztokat nagy számmal hajtotta maga előtt, a' kik a' *Waal* vizit bé-borító jégre szalmát hintettek, hogy az által jövel annál bátrabban eshessék-meg. Az *Auszriaiak* kemény Kártás tüzet adtak rájuk, melly miatt sok szerentsétlenek vesztették-el életüket. A' fegyveres ellenséges sereg is, ezerenként terített-le a' földre, de még sem ijedett-meg, hanem a' nélkül hogy egy ágyu vagy puska tüzet adott volna, tsupa bajonéttal, a' maga halva heverő atyafiainak egész sorai között, rohant rá sántzainkra. — Mellyhez képezt a' *Tsászáriak*, ezen sántzokból (a' *Waal* és *Rénus'* vizei által formálódó szegeletről), minekutánna nehéz ágyuzó szereiket bátorságos helyre küldötték volna, és minek utánna a' fegyvert, már 5 napoktól fogva kezeikből le nem tették volna; a' *Rénuson* egészízen keresztül költöztenek. ,,

A' Gróf *Klerfeld* *Mühlheimből* Jan. 20-dikán *Bétsbe* indított utvari hír-adásban így fejeztetik-ki röviden, ezen néhány napi véres tsatázásoknak következése: — „Noha a' Fegyvertármester *Báró Alwintzi* vezérlése alatt *Hollandiának* fedezésire rendeltetett *Tsászári Királyi* sereghez, a' *Károly* fő Herceg és *H. Hohentlohe* Regementyeikből még 4 Batalionok az után is segítségül küldettek, és a' szükséges esetre, a' *Jordis* és *Murray* Regementyei ezen sereghez közelebb szállítottak: az egyesült seregek mindazonáltal, az ellenségnek igen nagy ereje miatt,

„A' *Hollandiai* Respublika' 3 *Agenseinek* *Párisba* való érkezése, nagy lármát okoz az ide való Politikusok között. Tudva vagyon, hogy ezek békeféliges alkudozásért iötte nek légyen ide. A' kérdés nállunk az, hogy a' politikával meg- egyező dolog lenne e' az, ha mi a' jelen való környüállások között a' *Hollandusokkal* magános békeséget kötnénk? — A'-vagy inkább nem sokkal hafznosabb dolog lenne e' reánk nézve, ha közökbe, az eddig valótól kü lömbözö országlás-formát, vinnénk-be? Ha mi *Hollandiából* az Egyesült feregeket ki-üzzük; nem vehetünk e' innen teméntelen Contributziót fel? a' mellyel sok kárjainknak egy része meg-fordulván, hitelünket, és Afsignatánknak betsit, nevelhettyük. Ha mi úgy megyünk-bé *Hollandiába*, mint gyözedelmesek, nem fogunk e' az ö kikötö-hellyeikben, hajókat és hajós-legényeket találni, a' kik bennünket abba az állapotba helyheztenek, hogy a' kevély *Británnusoknak* tengeri uraságát magunkévá tehetség? A' mi öltá *Ausztriai* *Belgiumot* birjuk; több mint 33 Milliányi adót vettünk-bé innen, s-több e'-félék.„

Egy más *Párisi* közönséges levél ilyen szavakkal akarja ki-fejezni az ellenkező vélekedést: — „

„A' *Hollandus* *Bízatosok* már nyertenek *Audenciát* a' *Frantzia* Országló-széknek tagjainál. A' *Párisba* gyült *Hollandiai* *Parióták* még nem szüntenek-meg ezen *Bízatosok*at gyalázó szavakkal illetni, a' mit ö töllök nem is lehet rosz neven venni. mivel meg-lehet, hogy az e'-félékre, hazájokhoz vifeltető indulattyaik által ingereltetnek: de mind ezek a' környüállások *Frantzia* örfzágot semmi végzésre meg nem határozhattyaik. A' *Hollandiai* *Helytartó* és némelly *Kereskedök* között fenn-forgó egyenetlenkedések, a' kik t. i. ujj országlás-formát szeretnék *Hollandiába* bé-vinni, csak hólni *Familiai* veszekedésekből vették eredeteket, a' mellyektől nekünk, a' függetlenségnek a' népek által meg-szenteltetve lévő törvényei szerént, egészfszen idegeneknek kell lennünk. s. a. t. „

A Frantziai országi belső dolgokat a' mi illeti, ezek most nem nevezetesek: —

Januarius 7-dikén mérges vetélkedésekre szól-gáltatott alkalmatofságot a' Conventnek az *Emigrán-sok'* iránt egy ideig mutatni láttatott mérséklettsége. Egy *Gáston* nevü *Jakobinus* kegyetlen dühöfséggel béfzéllett minden nemü *Emigránsok* ellen. — „Néki (mond *Gaston*) magának is vagyok egy testvére; de ez is ifzonyu állat; és ő az első *Emigránst* maga fogja meg-ölni, a' kit Frantzia országban leg előbb meg-lát. Ha visszfa jönének ezek az *Emigránsok*, majd visszfa fognák a' magok jóságaitat kívánni, melly által az *Afsignáták'* záloga oda lenne. — „Semmi külömbséget nem kell (így szoltottanak mások) az *Emigránsok* között tenni: mivel ezek, vagy hazájok' ellen fegyvert fogott ifzonyu állatok, vagy pedig a' hazát az ő veszedelmiben el-hagyott tyúk-emberek. Inkább a' hazában kellett volna nékiek magokat meg-öletni! — Végre a' Convent palotájának egyik szegületiből a' *Jakobinusok* egytzeriben fel-álván, így kiáltottak: — „Minden *Emigránsra*, akar félelemből, akar Arisztocrataságból, akar más egyéb okból hagyta is az el hazáját, egy-formálog ki kell az ellenek szolló halálos Decretomot terjeszteni. — *Barrás* így kiáltott-fel: — „Soha! soha ne jöjjenek ők visszfa a' hazába! — Erre az egész Convent fel-álván, tele torokkal echózta visszfa a' *Barrás* szavait: hogy, *ne jöjjenek!*

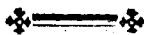
Jan. 9-dikén ismét ez a' dolog földült elő. Vóltanak, a' kik az *Emigránsok'* némelly neminek erősen pártját fogtak, azt a' kérdést tévén-fel: — „hogy a' hazájokat el-hagyott hajós katonákat, és a' *Lyon*i mester-embereket is, az *Emigránsok* közzé akarja e' a' Convent számlálni? a' kik, ha Frantzia országból ki-tiltatnának, a' szorgalmatos mesterséget idegen országokra plántálván által, a' kül-földet a' Frantziák' kárával gazdagítanak. — *Fofsedoize* azt mondotta, hogy az *Alsatziából* ki-vándorlott 40 ezer emberek között, alig volnának 10-zen valóságos *Contrarevolucziós* indulatuak, hanem, a' mint ő maga

látta, többire szerentsélen mester-emberek. s. a. t. — „Én magam is (mond *Düroi*) a' régi *Alsatziában* voltam akkor, midőn az innen való nagy ki-vándorlás esett. Ez akkor történt, midőn a' *Pruszszusok* a' *Weiszenau* linéát és *Hagenaut* oda hagyták, Ő utánnok 80 ezer olyan semmire kellő emberek takerodtanak-ki, a' kiknek űk azt mondták, hogy 3 hónapok alatt ismét vizfsza fognak jöni. Én bé-jártam az után azokat a' videkeket, és majd minden falukat ürehsen találtam, és úgy hallottam, hogy az ezekben lakott Aristokraták, Printz *Condénak* és Generál *Wurmzernek* fejér *Kokárdákkal* mentenek elejekbe.

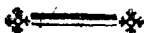
Az ű Aristokratai indulattyaik ollyar nyilvánóságosok voltanak, hogy Generálifisaink az ű harangjaikat is abból az előre való vigyázásból fzedették-le, hogy ne legyen mivel a' *Rénus* mellett fekvő ellenségnek jelt adhafsanak. „ — Végre azt kívánta *Düroi*, hogy maradjon-meg a' *Convent* azon *Decretom* mellett, a' mellyet 7-dikben hozott, hogy minden vizfa-jött *Emigránsok*, a' kik 20 napok alatt az országot el nem hidgyák, halállal büntettefsenek-meg. — *Bellegarde* azt mondtotta, hogy a' *Kémek* és *Szökevények* vallástétele szerént, azzal biztattyák oda künn az *Emigránsok* magokat, hogy ismét vizfsza fognak az országba jöni. — Más *Kép-viselők* erre azt mondták, hogy ezért nem kell meg-indúlni, mert annak már 4 ez-tendeje, hogy űk úgy beszéllenek.

Bourdon így okoskodott: — „Az a' kérdés, a' melly felett vetélkedtek, a' közönséges boldogságot, és sok ezer emberek' életit illeti: méltó tehát, hogy tsendes és igafság' szerető indulattal vizsgáltafsék-meg. Lehetetlen a' *Conventröl* olyan gyanuval lenni, mint ha ű az *Emigránsokat* a' hazába vizfsza akarná segéleni. Fel-tévén ezt, nem látom által, mi okból nem vizsgálhatnók-meg egész tsendefséggel a' jelen lévő kérdést. A' *Respublikához* eleitöl fogva gyüölöséggel viseltetetett *Emigránsok* különböznek azoktól, a' kiket a' rettegés vett a' ki-vándorlásra: „ — Ezen szavakra egy *Lasage* nevű *Kép-viselő*, durva ki-feje-

zésekkel szollott belé a' *Bourdon* beszédibe, e' pedig így folytatta el-kezdett beszédgyit: — „Az emberiség' védelmezéfiért való' beszédért meg-bántattatni, gyönyöröséges dolog. En ezen kérdésnek: *mik vól-tanak a' Vendei lakosok?* tsak igen együgyü meg-fejtésit kívánom. Nem a' haza ellen öltöztenek vólt e' ezek fegyverbe? A' ti érzékenységetek azt mond-gya néktek még is, hogy egy ilyen nagy Familiának el-széledett tagjait szerkeztetsétek öfzve. *Charette* a' *Vendeiek* vezére botsánatot nyerne tölletek: és azok a' szerentsétlen parasztok, a' kik attól a' *Po-kólból* a' *Rénusi* Departamentom pusztítására ki-kö-petett Paptól (Professzor *Schneider Eulogiustól*) üldöztettenek, nem nyernének e' igazságot tölletek? Sőt inkább emberiségünket a' leg szorossabb igazság-nak határai közzé szoritván, bizzuk a' Commisziók-ra, hogy az *Emigránsoknak* nemek között, és az ő li-költözéseknek idejiben, tegyenek külömbséget. Külömben pedig, ha ellenségeiteket segélleni akar-játok, tsak küldgyétek vizsfsza hozzájok arhajósij le-génnyeinket, és kézi-munkátsainkat, egy szóval azokat a' szorgalmatos hazánkfiat, kiknek munkátsága, esztendő alatt 60 Millionyi nyereséget hajt-bé a' mi tserélés-beli kereskedésünknek; egyszersmind az emberiségnek minden principiumiról is egészfszen mondgyatok-le, és ezen szerentsétleneket számkli-vetésbe küldvén, engedgyétek őket idegen földön tévelyegni! „

„Hármas értz sántzot építsetek ugyan az *Emigránsok'* elibe: de egyszersmind a' kéziműveseket az *Emigránsoktól* meg-külömböztetni tartsatok egy olyan kötelefségeteknek, a' mit tölletek az emberiség kíván, és a' melly által nem erőltetitek úgy meg sziveiteket, mint az által az engedelmefség által, a' mellyet *Charette*hez mutatni jónak gondoltatok. Ha kezdetén vólnánk a' Revoluziónak, keményeknek kellene len-tink az első ki-vándorlókhoz: most ellenben, a' mi-dön ezen Revoluzió illy méltoságoson közelit a' ma-ga telyefségihez, másként kell lenni a' dolgoknak. s. a. t. — *Merlin* is egy értelsmben vólt *Bourdon-*

nal, mellyhez képeest nagy örömmel decretálta a' Convent, hogy a' Commitsiók, az Emigránsokat, az ő ki-vándorlásoknak okait, és idő-beli külömb-ségeiket, egymástól meg - külömböztetvén, ad-gyák a' dolog felől vélekedéseket. — Ezen De-cretom miatt nagy lárma támodott a' Conventnek egyik fzegeletiben, a' mellyet a' Prafes tsak ka-lapjának fel-tétele által tsendesithetett-le. — *Char-lier* így szóllott: „Ha a' mi vetékedéseink tsen-déséggel folytatódnának, nem sok idő múlva meg fogunk egyezni; mert mindenünknek ugyan azon tzejja vagyon, u. m. a' Respublikának meg-tartatása.,, (Ugy vagyon! — sok felől kiáltottanak-fel.)

A' Commitsiók, a' mellyekre az *Emigránsok* ügyinek meg-vizsgálása vólt bizattatva, 10-dikben a' Convent elibe terjesztették decretáltatás végett a' ma-gok vélekedéseiket, mellynek ez a' veleje: — „A' tisztviselők, a' hazába visszfa térő *Emigránsokkal*, vagy a' hazából már egyfzer ki-küldetett Papokkal, a' törvényeknek keménysége szerént bánnának. Azok az *Emigránsok*, a' kik az országba visszfa jötenek, 20 napok alatt ismét ki-takarodgyanak, ki vévén a' paraszt embereket, kézi-műveseket, és Manufaktu-ristákat, a' kik nem nézettek úgy, mint *Emi-gránsok*, ha a' magok Közönségeknak bizonyító le-vele által meg-mútathattyák, hogy az országból való ki-üzettetések előtt, a' magok' szorgalmatofságából élő emberek vóltanak; azok sem tartatnak *Emigrán-soknak*, a' kik 1793-nak 1-ső *Majusától* fogva vándorlottanak-ki, ha a' jövő 1-ső *Májusig* visszfa térnek. Azoknak a' kik az *Emigránsoknak* számokból ki-vé-tetnek, el-vett javaik is visszfa adatnak, vagy ha már el-adattak, meg-fordittatnak. s. a. t.,,

Jan. 11-dikén, valamint az előbbeni napokon is, sok rend-beli szerentse-kivánó irások érkeztek a' Con-vent elibe, a' mellyekben *Párisnak* őszáljai azért ör-vendettenek a' Conventnek, hogy a' maga dől-zait olyan jól viszi, s-hogy a' Jákobinusokon

erőt tudott venni. Vóltanak, a' kik ezen szerentse-
kivánásokat a' jegyző könyvbe bé-iratni akarták. —
Jól vagyon! (így kiáltottak-fel a' Jákobinusok) tsak
írjátok-bé! mert azok is mint Rojálifáktól valók. „
— Haljátok e' (felel *Dümont*) a' *Pitt* és *Coburg*
zsóldofsait? Ezek a' Conventet akarják meg-alázni. „
s. a. t. — Ezek a' szavak hofzfas és mérges vetél-
kedésekre adtanak alkalmatofságot. *Dümont* a' Já-
kobinusokat, Rojálifáknak, s-mindennek el-nevez-
te. Ezek is feleltek, szóval-is, öklökkel való
fenyegetődzéssel is, mig végre decretálta Convent;
hogy az, a' ki a' Conventet meg-bántya, helybe
mingyár árestáltatsék.

Landrecy városából arról tudósították a' Bíz-
tosok a' Conventet, hogy ott egy *Mercier* nevü köz-
katonának a' felesége egy olyan leánt szült legyen,
a' kinek a' bal tsetsin egy verefs Szabatság' *sapkája*
szemléltetik. — A' Nemzeti Biztosok 400 Livrákat adat-
tanak ajándékba ezen katonánénak.

A' Frantzia leányok és afzfzonyok most így öi-
tözködnek: Felső ruhájok' egy térdig érő Dolmány
(*Tunica*). E' felett viselnek még a' vállaikou egy
Mántlit. Karjaik mezitelen, hajokat bé-fonnyák, és
dereikaikat éppen a' tsetseken aloll kötik kerefsztül
s. a. t. — Az öregebbeknek erőfsen illik, úgy írják,
ez a' régi módi ruha: az ifjak pedig, mint minde-
nütt, itt is az ujj ízléshez tudgyák alkalmaztatni a'
régit.

A n g l i a.

Az *Anglus* Constitutziónak a' lelke egy bizonyos
Törvény, mellynek neve, *Habeas Corpus Acta*.
Ennek tartása szerént ha valamelly *Anglus* bűnösnek
tartatván, arestáltatik, 24 órák alatt vagy meg kell
ötet arról gyözni, hogy bűnös, és ekkor tömletzbe
tétetvén, további *examen* alá vonattatik, vagy pe-
dig a' 24 óráknak el-telésesek előtt szabadon kell ötet
botsáttani. A' Királynak vagyon az a' hatalma, hogy

a' Statuált fényezető rend-kivül való veszedelmeknek meg-gátolhatása végett, ezt a' *Habeas Corpus Actát*, bizonyos ideig, erő nélkül valóvá teheti, de el nem törölheti. — Így történt volt a' dolog, a' mint minden tudgya, a' múlt elztendőben. A' Ministerek ugy itéltek, hogy rend kívül való veszélyben forog az Udvar és a' Constitutzio, a' *Klubok* miatt. A' *Habeas Corpus Acta* tehát fel-függesztetett — *Hardy*, *Horne Took*, s-több mások, el-fogattak, töuletzre tétettek, és időre *examenre* vonattatván, mint nem bünösök szabadon botsáttattak.

Ez a' dolog most a' Parlamentomnak el-kezdődésivel mingyár a' leg első ülésben, kemény vetélkedésekre adott alkalmatofságot. *Sheridan* az *Alsó Házbán*, még a' Király' beizédire tétetendő meg-köszönő válofz felett való vetélkedés előtt, azt projec-tálta, hogy a' *Habeas Corpus Actának* a' maga er-jit haladék nélkül visszfa kell adni. *Pitt* ellen erősen ki-költ, a' Constitutziónak fel-forgatására tzélozó ügy mondatott öfzve-esküvéft, tsupán tsak az ő fejiben mondván lenni. A' Parlamentomnak sok tagjai lábra állottanak, és az *Oppozitzióhoz* tartozók minyájon azzal vádolták *Pittet*, hogy tsalfa Statusi-böltsétségből terjesztette-el a' nép között a' lármás félelmet, s-a' Frantziákkal való hadat is tsak azért kezdette légyen, hogy az által a' közönséges figyelmetefséget, az Ország-lás-beli visszfa-élésekről és a' Constitutzioról, egyéb dolgokra vonhassa. — Nem kifsebb hevefséggel befzéllettenek a' Ministerek pártfogói is. *Windham* a' Hadi Secretárius azt mon-dotta: hogy a' szabadon botsáttatott szeméjkek nem egyebek, hanem tsak bünteleneknek lenni itéltetett gonosztévök, és akar hogy esett légyen is ki felöltök az *Esküdtek* itélete, tsak ugyan hazájok ellen való öfzve-esküvésbe elegyedett bünösök ök. *Fox* azt felelte, hogy ő a' közelebbről examináltatott szeméjeket, a' Nap alatt a' leg ártatlanabbaknak tartya, a' kik tsak, mint a' *Pitt* meg-átalkodtságának Mártyrjai és áldozattyai, úgy szenvedtenek. — Végre fel-fzol-

hajlékokról. 7. A' méhéfzséghez való eszközkökről vagy szerfzámokról. 8. A' méheknek vásárókatásokról. 9. A' méheknek tavaszi ki rakattatásokról, és tífztulásokról. 10. A' gyenge méheknek tápláltatásokról. 11. Az erefztésről, vagy Rajzásról, és a' gyenge rajoknak egybe üttetésekről. 12. A' rajóknak coloniákra való szállittatásokról. 13. A' mag méheknek ujj hajlékokba való költöztetésekéről. 14. Az el tserelésről. 15. A' méheknek árvaságokról. 16. A' méheknek ofztás által való szaporittatásokról. 17. A' coloniáknak ujj coloniákra való szaporittatásokról. 18. A' méz szüretezésről. 19. A' méh ser főzésről, és a' viasz sajtólásról. 20. A' méheknek telettetésekről, és arra való el készittetésekéről. A' Tóldalék pedig tanit némelly külömbb külömbbféle igen hafznos dolgokról. Az egész könyv mégyen 16 vagy 17 árkosra, és azért az árra lészén 34 krajtzár. A' kinek a' két Nemes Magyar Hazában erre előre tetfzik fizetni, ne fajnálja magát Májusnak első napjáig jelenteni. Az elő fizetésnek fel-fzedésére, az elő fizető Személyeknek számba adásokra, és az elő fizetett pénznek a' szerző kezébe való szolgáltattására nézve kérettetnek, és szivessen invitáltatnak mind a' két Nemes Magyar Hazában, minden városokban, és nevezetes helységeken találtató Tífztel. Lelki Atyák, Lelki Páfztorok, Könyv nyomtató és kötő Urak, kiknek fáradságok minden 10 Exemplár után egy egy nyomtatvánnyal meg fog jutalmaztatni. Hellyben pedig lehet magánál a' szerzőnél elő fizetni, és kinek kinek magát béiratni. Az elő fizetést bé fzedő urak méltóztassanak jelentő leveleiket frankózza ilyen felyül iráfsal küldeni: *Orvos Doctor Hörváth Mátyás Urnak* Maros Vásárhelyre. Erdélybe. *Bétsben* lehet a' Magyar Kurir, és Mercurius Iróinál pranumerálni. A' Szerző is igéri, hogy kinek kinek száma és helye szerént mentől hamarabb maga tulajdon költségen betsülettel kezébe fogja szolgáltatni a' Nyomtatványokat. Kőit 1795-dik esztendőben Bóldog Alfzfony Havának 1-ső napján.